

Denne bog er redigeret af Liv Mette Gulbrandsen, der er professor i "Social Work" ved fakultetet for socialvidenskab ved afdelingen for børnevelfærd og socialpolitik, Oslo og Akershus Universitet. Selv har hun skrevet 3 af bogens 13 kapitler, derudover har 11 andre forskere inden for feltet bidraget med væsentlige kapitler.

Bogens ramme er Uri Bronfenbrenners økologiske udviklingsmodel samt to konkrete udviklingshistorier: Den fiktive Anton Johansen og hans opvækst i en lille by i Nordjylland, hvor vi følger ham fra fødslen, til han skal vælge ungdomsuddannelse, og den ligeledes fiktive Aisha Khan, der vokser op i et boligområde i Ishøj syd for Kbh. Hendes bedsteforældre har indvandrerbaggrund fra Pakistan, og vi får også lidt af hendes fars historie med. Vi følger hende ligeledes fra fødslen, og til hun skal vælge ungdomsuddannelse. De to cases fylder sammenlagt ca. 14 sider og har altså et rimeligt detaljeringniveau og jo altså to ret forskellige perspektiver på at vokse op i Danmark.

Et problem kan så være, at Anton og Aisha ikke er to virkelige børn, men to konstruerede historier "*konstrueret på grundlag af historier, som virkelige børn i lignende situationer har fortalt.*" (p. 29) Det gode ved de to cases er, at det multikulturelle bliver dækket og kan sammenlignes med en etnisk dansk opvækst, problemet er, at de er to konstruerede historier, der jo så blive brugt mange sider og teoretiske vinkler på at analysere igennem bogens kapitler. Læseren kan selv vurdere, om det er et problem. Case-forfatteren er i al fald meget erfaren inden for området, men de to cases lægger ikke op til at tale om metode i feltarbejde og fejlkilder i videnskabelighed. De fungerer som rene illustrationer i forhold til bogens teorier og tematikker, og fordi kulturaspektet bliver tydeligt, kan det vil vel nok forsvares i en grundbog, der jo bygger på andre kriterier end en videnskabelig artikel.

Så vi må hermed genrebestemme bogen som en lærebog og grundbog i udviklingspsykologi og pædagogisk praksis. Selv skriver LMG i sit forord, at bogen er skrevet, fordi der manglede en grundbog til bachelorstudiet i socialpædagogik ved OsloMet- storbyuniversitet. Men målet har også været at skrive en lærebog, der henvender sig til andre studier og studerende, "*som har brug for en "relativ grundig og opdateret introduktion til udviklingspsykologiske teorier og perspektiver."*" Og grundbøger og metodebøger er jo to forskellige ting. Så godt nok!

Og i og med at de to cases anvendes i de fleste kapitler til at eksemplificere de teoretiske begreber, fremstår der en nogenlunde konkret sammenhæng mellem teoretisk viden og en forståelse af børn i praksis. Desuden giver bogen et lille indblik i, hvad der er sket teoretisk udviklingspsykologisk over de seneste 100 år. Denne udvikling går fra en psykoanalytisk fase-teori over en stadiemodell til en åben transaktionsmodel og empirisk spædbørnsforskning. Udgangspunktet er den sovjetisk fødte Uri Bronfenbrenners (1917 – 2005) økologiske udviklingsmodel. Bronfenbrenners udgangspunkt er den kulturhistoriske skole. Sammen med sine medarbejdere opsamlede, videreudviklede og kombinerede han andres empiriske og teoretiske bidrag til en helhedsorienteret dynamisk udviklingsmodel, der kan give et oversigtsbillede af barnet i dets materielle, institutionelle, sociale, kulturelle og historiske landskab med disse 5 samvirkende systemer (frit efter p. 44).

Et efterfølgende kapitel giver en beskrivelse af den klassiske psykoanalytiske grundbegreber. Det er vigtigt her, fordi store dele af psykoanalysens begrebsapparat er del af vores hverdagsprog og tænkning, og han indtager stadig pladsen som en væsentlig milepæl i idéhistorien og grundlægger af en videnskab, som nyere psykoanalytikere har bygget videre på. Det gælder fx Stephen A. Mitchell, der sætter den relationelle matrix, som svar på spørgsmålet: *hvor er det, at menneskelivet udspiller sig?* Og det gælder en række andre nyere psykoanalytiske perspektiver i skikkelse af relationsteorier og selvteorier. Teoriene bygger ikke på Freuds driftbegreb, men på, at mennesket grundlæggende er socialt og relationelt, selv om det empiriske grundlag her stadig er kliniske erfaringer, men der knyttes også an til moderne spædbørnsforskning.

Bowlby får et helt kapitel, og det gør Stern, Piaget og Vygotsky også. Et efterfølgende kapitel har titlen "Kulturpsykologiske tilgange til børns udvikling". Her bygges der videre på Vygotsky og en forståelse af barnet som grundlæggende socialt orienteret. Der inddrages en række andre teoretikere som Mead og videre under den kulturhistoriske paraply kan nævnes: Bruner, Cole, Valsiner, Rogoff, Wertsch, Lave & Wenger. Her indgår også faglige impulser fra nyere socialkonstruktivistiske retninger. Fællesnævneren er, at virkeligheden formidles gennem sproget og andre kulturelle redskaber. Den kulturhistoriske tilgang betragter udviklingsprocesser som præget af den kontekst, de indgår i. Målet er ikke at beskrive universelle processer, men at forstå forskelligartede kontekster i lyset af en lang række empiriske undersøgelser af spædbørn, små og store børn i samspil med andre børn og med voksne (frit efter p. 52). Eller et citat fra indledningen til kap. 9: Kulturpsykologi er *ikke "en enhedspræget og fasttømret teori, men en faglig metaposition med et historisk rodsystem og en række nyere forgreninger og skud, som kan kobles sammen på flere måder."* (p. 286)

Guldbrandsen taler om kulturpsykologier med diskurser og narrativer som kulturelle redskaber, mere end det er et samlet felt, der kan betegnes som "Kulturpsykologien". Barnet er her i rollen som kulturel lærling, omgivet af artefakter hinsides det individuelle. Og her bliver handlingernes mening afhængigt af kontraktforholdet mellem dem, der handler. Kulturteoriene indeholder også en kritik af den klassiske tilknytningsforskning og viser altså nye veje i udviklingspsykologien, som er i bedre overensstemmelse med den moderne verden præget af en kulturel mangfoldighed.

Bogens afsluttende kapitler handler om en systemteoretisk opfattelse af familier med børn og om adfærdsanalyse, adfærdsterapi og træning af forældre til børn med adfærdsvanskeligheder.

Alt i alt er der tale om en god og overskuelig bog på højt niveau og med høj detaljeringsgrad, der bringer udviklingspsykologien up to date uden at "kaste barnet ud med badevandet". Så uden at kaste vrage på de psykodynamiske teorier bliver tingene sat i de rette proportioner, og det bliver forståeligt, hvorfor andre vinkler end den psykodynamiske ofte i den senmoderne verden kan have forklaringsværdi.

Det grafiske layout fungerer rigtig fint med de mange små orangefarvede bokse med begrebsdefinitioner. Bogen afsluttes med en god litteraturliste og en stikordsliste, men en biografisk liste over de 11 medforfatteres baggrund, virke og produktion savnes.

Af Elsebeth Nielsen, cand.psych., Middelfart gymnasium og HF